

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

।। ଅଧଃ ଚତୁର୍ବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଇଶା ବାସ୍ୟମିଦଃ ସର୍ବଂ ଯୁକ୍ତିଂ ଚ ଜଗତ୍ୟାଂ ଜଗତ୍ ।
ତେନ ତ୍ୟକ୍ତେନ ଭୁଞ୍ଜୀଥା ମା ଗୃଧଃ କସ୍ୟ ସ୍ବିଜନମ୍ ॥ ୧ ॥

କୁର୍ବନ୍ନେବେହ କର୍ମାଣି ଜିଜୀବିଷେଚ୍ଛତଃ ସମାଃ ।
ଏବଂ ତ୍ବୟି ନାନ୍ୟଥେତୋଽସ୍ତ୍ରି ନ କର୍ମ ଲିପ୍ୟତେ ନରେ ॥ ୨ ॥

ଅସୁୟା ନାମ ତେ ଲୋକା ଅକ୍ଷେନ ତମସାବୃତାଃ ।
ତାଂସ୍ତେ ପ୍ରେତ୍ୟାପି ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଯେ କେ ଚାତୁହନୋ ଜନାଃ ॥ ୩ ॥

ଅନେଜଦେକଂ ମନସୋ ଜବୀୟୋ ନୈନଢେବା ଆପୁବନ୍ ପୂର୍ବମର୍ଣତ୍ ।
ତଦ୍ଭାବତୋଽନ୍ୟାନତ୍ୟେତି ତିଷ୍ଠତ୍ସ୍ବିନ୍ନପୋ ମାତରିଶ୍ଵା ଦଧାତି ॥ ୪ ॥

ତଦେଜତି ତନ୍ନୈଜତି ତତ୍ପରେ ତଦ୍ବୁଦ୍ଧିକେ ।
ତଦନ୍ତରସ୍ୟ ସର୍ବସ୍ୟ ତଦୁ ସର୍ବସ୍ୟାସ୍ୟ ବାହ୍ୟତଃ ॥ ୫ ॥

ୟସ୍ତୁ ସର୍ବାଣି ଭୂତାନ୍ୟାତ୍ମନ୍ନେବାନୁପଶ୍ୟତି ।
ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଚାତ୍ମାନଂ ତତୋ ନ ବି ଚିକିଞ୍ଚତି ॥ ୬ ॥

ୟସ୍ମିନ୍ସର୍ବାଣି ଭୂତାନ୍ୟାତ୍ମୈବାଭୂଦ୍ବିଜାନତଃ ।
ତତ୍ର କୋ ମୋହଃ କଃ ଶୋକ ଏକତ୍ବମନୁପଶ୍ୟତଃ ॥ ୭ ॥

ସ ପର୍ଯ୍ୟଗାଚ୍ଛକ୍ରମକାୟମବ୍ରଣମସ୍ତ୍ରାବିରଃ ଶୁଦ୍ଧମପାପବିଜମ୍ ।
କବିର୍ମନୀଷୀ ପରିଭୁଃ ସ୍ବୟମ୍ଭୂୟାଥାତଥ୍ୟତୋଽର୍ଥାନ୍ ବ୍ୟଦଧାଚ୍ଛାଶୁତୀଭ୍ୟଃ ସମାଭ୍ୟଃ ॥ ୮ ॥

ଅନ୍ନଂ ତମଃ ପ୍ରବିଶନ୍ତି ଯେଃ ସଂଭୂତିମୁପାସତେ ।
ତତୋ ଭୂୟ ଇବ ତେ ତମୋ ଯ ଉ ସମୃତ୍ୟାଃ ରତାଃ ॥ ୯ ॥

ଅନ୍ୟଦେବାହୁଃ ସମ୍ଭବାଦନ୍ୟଦାହୁରସମ୍ଭବାତ୍ ।
ଇତି ଶୁଶ୍ରୁମ ଧୀରାଣାଂ ଯେ ନସ୍ତଦ୍ବିଚରକ୍ଷିରେ ॥ ୧୦ ॥

ସମ୍ଭୂତିଂ ଚ ବିନାଶଂ ଚ ଯସ୍ତଦ୍ଦେବୋଭୟଃ ସହ ।
ବିନାଶେନ ମୃତ୍ୟୁଂ ତୀର୍ତ୍ତ୍ୱା ସମୃତ୍ୟାମୃତମଶ୍ରୁତେ ॥ ୧୧ ॥

ଅନ୍ନଂ ତମଃ ପ୍ରବିଶନ୍ତି ଯେଃ ବିଦ୍ୟାମୁପାସତେ ।
ତତୋ ଭୂୟ ଇବ ତେ ତମୋ ଯ ଉ ବିଦ୍ୟାୟାଃ ରତାଃ ॥ ୧୨ ॥

ଅନ୍ୟଦେବାହୁର୍ବିଦ୍ୟାୟା ଅନ୍ୟଦାହୁରବିଦ୍ୟାୟାଃ ।
ଇତି ଶୁଶ୍ରୁମ ଧୀରାଣାଂ ଯେ ନସ୍ତଦ୍ବିଚରକ୍ଷିରେ ॥ ୧୩ ॥

ବିଦ୍ୟାଂ ଚାବିଦ୍ୟାଂ ଚ ଯସ୍ତଦ୍ଦେବୋଭୟଃ ସହ ।
ଅବିଦ୍ୟାୟା ମୃତ୍ୟୁଂ ତୀର୍ତ୍ତ୍ୱା ବିଦ୍ୟାୟାମୃତମଶ୍ରୁତେ ॥ ୧୪ ॥

ବାୟୁରନିଲମମୃତମଥେଦଂ ଭସ୍ମାକ୍ରଂ ଶରୀରମ୍ ।
ଓଶାମ୍ କ୍ରତୋ ସ୍ଥର । କ୍ଲିବେ ସ୍ଥର । କୃତଃ ସ୍ଥର ॥ ୧୫ ॥

ଅଗ୍ନେ ନୟ ସୁପଥା ରାୟେ ଅସ୍ମାନ୍ନିଶ୍ୱାନି ଦେବ ବୟୁନାନି ବିଦ୍ୱାନ୍ ।
ୟଂ ଯୋଧ୍ୟସ୍ତଦ୍ଭୁରାଶମେନୋ ଭୂୟିଷ୍ୟାଂ ତେ ନମ ଉକ୍ତିଂ ବିଧେମ ॥ ୧୬ ॥

ହିରଣ୍ମୟେନ ପାତ୍ରେଣ ସତ୍ୟସ୍ୟାପିହିତଂ ମୁଖମ୍ ।
ୟୋଃ ସାବାଦିତ୍ୟେ ପୁରୁଷଃ ସୋଃ ସାବହମ୍ ।
ଓଶାମ୍ ଖଂ ବ୍ରହ୍ମ ॥ ୧୭ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୧୪ - ଦଧ୍ୟାତ୍ ଆପର୍ବଣଃ । ୧୫, ୧୬ - ଦଧ୍ୟାତ୍ ଆପର୍ବଣଃ, ବ୍ରହ୍ମା । ୧୭ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୧୪, ୧୬ - ଆତ୍ମା । ୧୫ - ଆତ୍ମା, ପରମାତ୍ମା । ୧୭ - ଅଗ୍ନିଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧, ୩, ୫, ୯-୧୧, ୧୩, ୧୬ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨ - ଭୃଗିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୪, ୧୭ - ନିତୁତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ।
୬-୮, ୧୨ - ନିତୁତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୮ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଜଗତୀ । ୧୪-୧୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଦ୍ଧାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ମାଧ୍ୟାନ୍ତକ ସଂହିତା ସମାପ୍ତା ॥

